

Asiakasmaksut vuodelle 2023

534/02.05.00.03/2022

Aluehallitus 30.11.2022 § 209

Lisätiedot	Va. hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen ilkka.naukkarinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4503
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että 1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät asiakasmaksut 1.1.2023 lukien hyväksytään liitteen ”Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2023 lukien” mukaisesti, 2. Vammaisen lapsen pitkäaikaisen asumisen tuen -asiakasmaksu (liitteessä kappale 6.6) otetaan käyttöön siitä ajankohdasta lukien, josta uusi vammaispalvelulaki (HE 191/2022 vp. mukainen) ja vammaisen lapsen pitkäaikaisen asumisen tuen asiakasmaksua koskeva asiakasmaksulain 7 d § on säädetty voimaan, 3. Hallintojohtaja valtuutetaan tekemään asiakasmaksuasiakirjaan mahdolliset tekniluonteiset tai vähäiset lakisääteisyydestä johtuvat korjaukset.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään asiakasmaksulaisissa (734/1992) ja asiakasmaksuasetuksessa (912/1992). Asiakasmaksulain (734/1992; jäljempänä asiakasmaksulaki) 1 §:n mukaisesti hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Laki ja asetus määrittelevät yleensä maksujen enimmäismäärät, joista hyvinvointialue voi poiketa vain alaspäin. Palveluista, joiden maksuista tai maksuttomuudesta ei ole säädetty erikseen laissa tai asetuksessa, voidaan periä hyvinvointialueen päättämä maksu, joka saa olla enintään palvelun tuottamisesta hyvinvointialueelle aiheutuvien kustannusten suuruinen. Laissa hyvinvointialueesta (611/2021) 22 §:ssä säädetään, että aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.

Liitteessä on huomioitu mm. palvelujen nimimuutokset (esim. pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen muuttuu ympärivuorokautiseksi pitkäaikaiseksi palveluasumiseksi), jotka johtuvat 1.1.2023 voimaan tulevista lakimuutoksista (laki sosiaalihoitolain muuttamisesta (790/2022), laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (791/2022) ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalv palveluista annetun lain muuttamisesta (876/2022)).

Liitteessä oleviin esitettäviin asiakasmaksuihin, joiden enimmäismäärästä ei säädetä laissa tai asetuksessa, on tehty Siun sotessa vuonna 2022 voimassa oleviin asiakasmaksuihin nähden n. 3,8 % indeksikorotukset (pyöristäen lähimpään 10 senttiin) ja yksittäisiä maksuja on korotettu enemmän tuotantokulujen rajoissa (esim. kpl 4.7 lyhytaikaisen yhteisöllisen asumisen maksut; kpl 4.3.2 turvapalvelujen maksut; kpl 4.3.7 lääkeannostelija-laitemaksu). Sosiaalihoitolain mukaisissa palveluissa olevien asiakkaiden (mm. ikäihmisten palveluissa olevien) ateriamaksuja on nostettu esityksessä n. 5 % (maksut pyöristettynä lähimpään 5 senttiin; kpl 4.3.1). Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon asiakkaiden ateriamaksuja esitetään nostettavaksi 50 %, mutta mikäli tämä hinta ylittää sosiaalihoitolain nojalla järjestetyssä palvelussa perittäväksi esitettävän vastaavan ateriamaksun, esitetään samaa ateriamaksua kuin sosiaalihoitolain nojalla järjestetyssä palvelussa (liitteessä kappaleissa 6.2.1, 6.2.2, 6.3.2).

Korotusesitykset johtuvat tuotantokustannushintojen noususta, joissa keskeisinä taustasyinä ovat lakisääteinen hoitajamitoituksen kasvu ja sen vaikutus kustannuksia nostavasti sekä elintarvikkeiden ja energian hintojen nousu.

Siun sote ei ole nostanut ateriahintoja toimintavuosiensa aikoina, ja ateriamaksut ovat jääneet kustannuskehityksessä jälkeen. Vammaisten ja kehitysvammaisten ateriahintojen korottamista puoltaa myös se, että vammaispalvelulainsäädäntöä ollaan uudistamassa: Lakimuutosta koskevan hallituksen esityksen 191/2022 yksi lähtökohta on, että vammaisten ja kehitysvammaisten palvelut järjestettäisiin lähtökohtaisesti ensisijassa yleislainsäädännön (kuten sosiaalihoitolain) nojalla ja siten myös asiakasmaksujen perimistä määrittäisi ensisijassa nk. normaaliuseriaate muiden asiakasryhmien kanssa.

Lisäksi esitetään luopumista terveydenhuollon tasasuuruisten maksujen (kuten poliklinikkamaksu, terveysaseman lääkäripalvelun maksu, terveydenhuollon lyhytaikaisen laitoshoidon hoitopäivämaksu) alentamismenettelystä (kpl 1.3 liitteessä), koska asiakasmaksulain 11 § ei velvoita hyvinvointialuetta niitä alentamaan. Ko. asiakasmaksut ovat Kelan perustoimeentulotuessa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksukatossa huomioitavia asiakasmaksuja (maksukatto tällä hetkellä on 692 €/kalenterivuosi). Esitetään myös, että käyttämättä ja peruttamatta jätetystä palvelusta / vastaanotosta peritään kaikilta 18-vuotta täyttäneiltä asiakkailta asiakasmaksu liitteessä olevan kappaleen 1.9 mukaisesti. Muita keskeisiä muutosesityksiä ovat:

- poliklinikkamaksun osalta esitetään, että se laskutettaisiin jokaiselta samana päivänä tapahtuvalta poliklinikkakäynniltä, jos käynnit eivät johdu saman sairauden hoidosta (liitteessä kpl 2.4.1)
- erikoissairaanhoidona järjestetyn kotisairaalan asiakasmaksuja esitetään korotettavaksi lakisääteiselle maksimitasolle (asiakasmaksuasetuksen 3 §:ssä säädetysti siitä voidaan periä enintään asiakasmaksuasetuksen 8 §:ssä säädetty poliklinikkamaksu, 41,80 €/käynti; liitteessä kpl 4.1).

Liitteen kappaleessa 6.6 on vammaisen lapsen pitkäaikaisen asumisen tuen -maksu, jonka käyttöönotto 1.1.2023 lukien edellyttää, että uusi vammaispalvelulaki (ja siihen liittyvä asiakasmaksulakiin esitetty uusi pykälä 7 d) on säädetty 1.1.2023 lukien voimaan. Muilta osin vammaispalvelulainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät asiakasmaksut tuodaan päätettäväksi sen jälkeen, kun laki on astunut voimaan.

Asiakasmaksuihin, joiden enimmäismäärästä on säädetty asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa ei esitetä korotuksia, koska ne tässä kerrotuin poikkeuksin ovat pääasiassa lakisääteisellä maksimitasolla eikä niihin ole 1.1.2023 tulossa lakisääteisiä indeksikorotuksia.

Esitys sisältää myös eläinlääkintähuollon maksut (liitteessä kpl 11), joihin ei esitetä korotuksia vuoden 2022 tasoon nähden. Eläinlääkintähuollon asiakasmaksuihin valmistellaan korotuksia keväälle 2023.

Liitteenä olevassa asiakirjassa ”Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2023 lukien” on yliviivattuna näkyvissä vuoden 2022 asiakasmaksu ja punaisella värillä korostettuna keskeisiä muutoksia. Lisäksi punaisella kursivoidulla tekstillä on maksuja koskevia huomautuksia. Päätöksen jälkeen yliviivatut poistetaan, punaisella korostetut muutetaan mustiksi ja kursivoidut punaiset tekstit poistetaan (vammaisen lapsen pitkäaikaisen asumisen tuen -maksun osalta kursivoitujen punaisten tekstien poisto, kun lakimuutos on vahvistettu).